

Çocuk Edebiyatı Dersinin Çocuk Gelişimi Programı Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlığı Üzerindeki Etkisi¹

DOI NO: 10.5578/JSS.8129

Miray Özözen²

Özet

Okuma alışkanlığı, toplumu oluşturan en küçük birim olan bireyde başlayan ve toplumun gelişmişlik kriterleri arasında sayılan en önemli unsurlardan biridir. Bu çalışma, Düzce Üniversitesi SHMYO Çocuk Gelişimi programında yer alan öğrencilerinin eğitimini aldığı çocuk edebiyatı dersinin okuma alışkanlıkları üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada, 12 hafta boyunca yetişkin edebiyatı örnekleri incelenmiş ve gerekli uzman görüşleri doğrultusunda her hafta bir konu işlenmiştir. Araştırmanın evrenini Düzce Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi programına bağlı öğrenciler oluşturmaktadır. Gömleksiz (2004) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış 'Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği' ve araştırmacılar tarafından hazırlanmış 'Bilgi Formu' uygulanmış olup 12 hafta boyunca çocuk edebiyatı dersi altında verilen eğitimde ön testler ve son testler arasındaki fark incelenmiştir. Çocuk Gelişimi programı birinci sınıf öğrencilerinin çocuk edebiyatı dersi ile ilgili genel bilgi puan ortalamaları ders ile ilgili eğitim almadan önceki puan ortalamalarına göre anlamlı derecede artarken, kitap okuma alışkanlığı tutum ölçeğine ilişkin toplam puanları, ön test ve son test arasında bir miktar artış göstermiş ancak istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre; kitap okuma alışkanlığının geliştirilebilir olmasında sağlanacak verimli desteklerden birinin de çocuk edebiyatı ve Medya dersinin okutulmasının olabileceği ve bu desteğin öğrencilerin çocuk edebiyatı hakkında bilgi sahibi olmalarını sağladığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çocuk edebiyatı, okuma alışkanlığı, tutum ölçeği

¹Bu çalışma, 1. KEAB – I. Cyprus International Congress of Education Research, 06-09 Aralık 2012, Gıme/Kuzey Kıbrıs Adlı Kongrede Bildiri Olarak Sunulmuştur.

²Öğr. Gör., Düzce Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, mirayozozen@hotmail.com

The Effect Of Child Literature Lesson on the Habituation of Reading Book Which of Child Development Programme Students

Abstract

The Habituation of reading book is most important component which started on the individuals and respects of the society's development level. This study was done to make use and determine effectiveness of Child literature lesson on reading book habituation which was trained by SHSD student's in Duzce University as semiempirical (one-group pretest-posttest design). In this study the adult samples were analysed along the 12 weeks lessons are lectured every weeks of a subject according to specialist opinions. The horizon of research was composed by Child Development programme students which were studied department of health services school Duzce University at 2011-2012 academic year. Scale of Attitude Reading which validity and reliability was made by Gomleksiz (2004) and Information Form which was prepared by author were apply and checked of the differences between first test and last test points along the 12 weeks. It was an expressive changing as statistical between first and last test points of knowledge about child literature lesson subsequently, total points of the habituation of reading book was increased an amount of points betwixt first and last test but this increase don't marked being significantly. According the results of study this is determined child literature lesson is an efficiency assistance factor which was educated being efficiency of habituation reading and support the having information about this.

Key Words: *Child literature, the habituation of reading, scale of attitude*

Giriş

Hızla gelişen bilim ve teknoloji çağında yaşadığımız şu günlerde herkesin kazanması gereken en önemli alışkanlıklardan biri de kitap okumaktır. Okuma alışkanlığı, bireyde başlayan ve toplumun gelişmişlik kriterleri arasında sayılan en önemli unsurlardan biridir. Eğitim sistemi içerisinde en yüksekteki ve en sondaki basamağı oluşturan üniversitede eğitim almakta olan öğrencilerin okuma alışkanlıklarının en yüksek seviyede olması beklenen bir durumdur.

Uzmanlar, okuma alışkanlığı ile ekonomik gelişme, güç, suç, okuldan ayrılma, işinde başarılı olma arasında çeşitli ilişkilerin varlığından söz etmektedirler (Alpay, 1990; Tosunoğlu, 2002: 609).

“Okuma alışkanlığı” kişinin bir gereksinim olarak algılanması sonucu okuma eylemini, yaşam boyu sürekli ve düzenli biçimde gerçekleştirmesidir (Devrimci, 1993:5). Okuma alışkanlığı, okumanın bir anlamda otomatikleşmiş bir davranışa dönüştürülmesi olarak tanımlanabilmektedir (Aksaçlıoğlu ve Yılmaz, 2007). Okumanın alışkanlık hâline gelmesinde rol oynayan birçok etken bulunmaktadır (Gürcan, 1999:17).

Okumayı bir beceri haline getirmek okulun birinci ve en temel görevidir. Böylece öğrencilerin düşünen, anlayan, eleştiren, tartışan, ön bilgileriyle okudukları arasında ilişkiler kuran ve yeni anlamlara ulaşan okuyucular olmaları amaçlanmaktadır. Başarılı olmuş pek çok kişinin kitap okuma alışkanlığına sahip olması tesadüf değildir (Maltepe, 2009: 398).

Okulda sadece ders kitaplarını okuyan kişi, okuyazar olmakta; ama kültürlü kişi olamamaktadır. Olaylar arasındaki zihinsel üst süreçleri yerine getiremez, analiz-sentez yapamaz, eleştiriye kapalı, sorumluluktan kaçan, her söylenene çabuk inanan, belleği zayıf, yorum gücü yetersiz biri olur. Okumanın zenginliği, kişinin düşünce dünyasına ve yaşantısına yansır. Okuyan bireylerin davranış ve düşünce dünyaları farklı olur. Okuma, bilgi edinmenin altyapısını oluşturmakla birlikte, eleştirel düşünme, yorum yapma gücünün de temelini teşkil eder (Ungan, 2008: 220).

Dil, edebiyat, sanat ve estetik değeri taşıyan ve iyi okur, duyarlı birey yetiştirmeyi amaçlayan çocuk kitapları, çocuklukta, dinleme, okuma, yazma, düşünme ve eleştiri kültürü edinme süreçlerinde en etkili uyarandır (Şirin, 2007).

Edebiyatın, değişik insanlık durumlarını, serüvenlerini yansıtarak insan doğasını tanıtmaya, bu yolla yaşantımızı zenginleştirip, güzelin tadına ve farkına varma gücünü geliştirme, insana yeryüzünde ne kadar insan varsa o kadar ayrı mizaç ve kişilik olduğunu canlı örneklerle gösterme, sadece kafaya değil daha çok kalbe hitap ederek insandan insana duyguları aktarma gibi işlevleri vardır. Dolayısıyla insanlar arasında bir bağ ve birlik kurma, insanda bir takım özlemler, hayaller, tutku ve sevgiler uyandırma, bilinç düzeyini yükseltme, insan kişiliğini değiştirme ve geliştirme, insanlığına sevmeyi, acımayı, heyecanlanmayı öğretme, kişiyi sığıltan, bencillikten kurtarma” gibi daha birçok kişisel ve toplumsal faydaları sayılabilir (Akt: Kuran, 2009).

Bilgi toplumunda okuyan, okuduğunu sorgulayan öğrenciler yetiştirmeyi amaçlayan bir eğitimin gerekli olduğu düşünülürse, okuma eğitimi çocuk yaşlarda ailede ve ilköğretim eğitimi sıralarında başlamalıdır (Dilidüzgün, 1996: 121). Erken dönemde dil ve edebiyat (okuma ve yazma) gelişimleri yaşamın ilk üç yıllarında başlar ve hemen ardından çocuğun kitaplarla ve hikâyelerle olan en erken deneyimlerine bağlanır (Frankenstein, 2003).

Çocuk edebiyatı dersi nedir? Çocuk ve edebiyat ilişkisi nasıl kurulur? Edebiyat çocuğun dünyasında öncelikle eğlendirme, oyalama ve rahatlatma işlevi ile bir yer edinir. Anneden ve diğer büyüklerden duyulan ninniler, ezgiler çocuğun tanıştığı ilk edebi ürünlerdir (Kuran, 2009). Çocuk edebiyatı, “Erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde, çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine

uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır” (Sever, 2003:9).

Cumhuriyet’ten önce sadece çocuklar için yayın yapmanın önemi üzerinde yoğunlaşmış, Cumhuriyet’ten sonra ise “çocuk edebiyatı” kavramı üzerinde durulmaya, akademik anlamda çocuk edebiyatının eğitim boyutu üzerinde araştırmalar yapılmaya ve bu bağlamda birtakım teorik ve akademik kitaplar yazılmaya başlanmıştır (Çıkla, 2005:88).

Son yıllarda çocuk edebiyatı, gerek nitelik gerekse nicelik bakımından önemli gelişmeler kaydetmiştir. Buna bağlı olarak Anadolu Öğretmen Liselerinde, Kız Meslek Liseleri ve Meslek Yüksek Okulları’nın Çocuk Gelişimi bölümleri ile Eğitim Fakültelerinin Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği ve Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerinin birçoğunda çocuk edebiyatı dersleri verilmeye başlanmıştır (Özcan, 2008). Çocuk edebiyatında, çocukların kavramsal çerçevede aydınlatılması ile çocuk edebiyatı çalışmalarında, temel olarak kişisel görüşlerin yorumlanması tartışılması sağlanır (Joosen & Vloeberghs, 2006).

Çocuk edebiyatı, edebiyatımızın özel bir kolu olarak halkın ilgisini gittikçe daha fazla çekmektedir. Eğitiminin büyük bir önem kazandığı günümüzde çocuk edebiyatı, genç beyinlerin gelişimi için ana etken konumuna gelmiştir (Artun, 2009).

Çocuk edebiyatı, kökleri geçmişe dayalı yüzyıllık birikime sahip kültür ürünlerini nesillerden nesillere aktarmaktadır. “Okumayı sevmek” kavramının daha çok ileriki yaşlarda, hatta gençlik veya orta yaşlar için geçerli olduğunu söylemek bile mümkündür. O bakımdan anne ve babalar onların yazar olamasa da hayat boyu okuyan bilinçli bireyler olarak yetişmelerinde onlara öncülük etmelidirler (Çıkla, 2005:89). ‘Ağaç yaşken eğilir’ atasözünde de ifade edildiği gibi bunu küçük yaşlarda yapmak sonuç almayı kolaylaştırmaktadır (Maltepe, 2009:399). Kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasında sistemin en önemli öğelerinden biri de eğitimcilerdir. Gelecek kuşakların eğitilmesinde önemli görevler beklediğimiz eğitimciler, okuma alışkanlığının kazandırılmasının kuşkusuz ayrı bir önemi vardır (Bircan & Tekin, 1989).

Çocuk edebiyatı yalnızca Türkçe dersi ve okuma saatleri için değil, sosyal bilgiler, fen bilgisi, matematik, resim, müzik gibi derslerin öğretiminde de eğitimciye bir etkinlik materyali oluşturmada geniş imkânlar sunan bir daldır. Çocuk edebiyatı sayesinde öğrencilere bilgiler yalnızca tanım ya da sayı ile değil, onların duygularına hitap edilerek de sunulabilmektedir. Öğretmenin çocuk edebiyatına yönelik aldığı eğitim, bu alanla ilgili eserleri takip etme ve sınıfa getirme alışkanlığı ve çocuk

edebiyatı ürünlerinden derslerinde yararlanması, çocukların bu ürünlerle buluşmasında en etkili faktörlerdendir (Ersözlü, 2009). Buradan hareketle, çocuk edebiyatı dersinin öğretmenlerin ve çocuk gelişimcilerin çocuk edebiyatı konusunda yüksek oranda bilgili, donanımlı olmaları ve bu alanla ilgilenmelerine katkı sağlaması gerekmektedir.

Çocuk edebiyatı türleri, Türkçe öğretiminin özel amaçları içerisinde yer alan “kitap okuma zevki”nin oluşmasında da önemli yere sahiptir (Temizyürek, 2003).

Okuma alışkanlığı ilköğretim çağında edinilmemişse, yetişkinlik döneminde bu alışkanlığın edinilebilmesi güçleşir. Bu nedenle eğitim sistemi, öğrencilere kendi kendine öğrenmeyi öğretmek, yetişkinlik dönemindeki okuma alışkanlığının temellerini oluşturmalarıdır (Maraşlı, 2005:186). Çocuk gelişimi programında eğitim gören üniversite öğrencilerinin çocuk edebiyatı dersi kapsamında almış oldukları eğitimin okuma alışkanlıklarını olumlu yönde etkilemesinin yanı sıra üniversite öğrencilerinin ileride gelişim desteği sağlayacakları çocukların da çocuk edebiyatı ürünleriyle karşılaşma durumunu olumlu yönde etkileyecek olması bu araştırmanın önemini oluşturmaktadır.

Yöntem

Çalışma, Çocuk Gelişimi programı öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığı kazanımında çocuk edebiyatı dersinin etkililiğini ölçmek amacı ile yarı deneysel (tek grupta öntest-sontest düzeni) olarak planlanmıştır. 12 hafta boyunca yetişkin edebiyatı örnekleri incelenmiş (münazara, köşe yazıları, biyografi, anı, gezi, tiyatro, şiir, edebi destan, tiyatro ve mizah) ve Çocuk Gelişimi uzmanlarının görüşleri doğrultusunda her hafta bir konu işlenmiştir. Elde edilen verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma ve ilişkisiz örneklem için p değerleri hesaplanmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

1. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Düzce Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi programında 2011-2012 eğitim-öğretim yılında eğitim gören birinci sınıf öğrencileri (n=31) oluşturmaktadır.

2. Dersin İşlenişi

Okumanın alışkanlık haline gelebilmesinde süreklilik önem taşımaktadır. Sürekliliğin oluşması için erken yaşlarda okumanın bilincine varılmalı, yetişkinlik döneminde ise bunu alışkanlık haline getirmeye çalışılmalıdır. Ne yazık ki ülkemizdeki kitap okuma alışkanlığının diğer

ülkelerle kıyaslandığı zaman yeterince gelişmemiş olduğu görülmektedir. Çocuk Gelişimi programı öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının geliştirilmesi sayesinde, eğitim sisteminde aktif olarak görev alacak bireylerin yaşam boyu öğrenmelerine ve öğretmelerine katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda çocuk gelişimi programı 1. Sınıf öğrencilerinin 2011 – 2012 eğitim yılı müfredatında yer alan çocuk edebiyatı dersi kapsamında, derse başlamadan önce konu hakkında uzman görüşü desteği ile birlikte seçilen 12 konu (münazara, hikâye, masal, şiir, didaktik yazılar, tiyatro eserleri, çizgi romanlar, biyografiler, resimli hikâyeler, fen ve doğa olayları) gruplar halinde öğrenciler tarafından işlenmiştir. Her hafta belirlenen konu doğrultusunda; bilgi verilip, örnekleri paylaşılmış ve yetişkin edebiyatının örnekleri incelenmiştir. 12 hafta sonunda çocuk edebiyatı dersinin katılımcı öğrencilerin okuma alışkanlıklarına etkisi incelenmiştir.

3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak likert tipi tutum ölçeği kullanılmıştır. Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Gömleksiz (2004) tarafından hazırlanan geçerlilik ve güvenilirlik dereceleri belirlenmiş 30 maddelik bir tutum ölçeği uygulanmıştır. Adı geçen ölçek 6 alt boyuttan oluşmakta olup bunlar araştırmacı tarafından sevgi, alışkanlık, gereklilik, istek, etki, yarar şeklinde isimlendirilmiştir.

Araştırmacı tarafından literatürden yararlanılarak geliştirilen 20 maddelik bir bilgi formu kullanılmıştır. Bilgi formu ‘işlevsellik, çocuk kitabı özellikleri, yararlılık’ başlıklarından oluşmaktadır. Bilgi formunda yer alan Doğru, Yanlış ve Bilmiyorum şıklarının her biri sırasıyla 1,0,0 şeklinde puanlanmıştır. Bilgi formundan alınabilecek en yüksek puan 20 en düşük puan 0’dır. Gömleksiz (2004) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış ‘‘Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği’’ ve yazarlar tarafından hazırlanmış ‘‘Bilgi Formu’’ uygulanmış olup 12 hafta boyunca çocuk edebiyatı dersi adı altında verilen derste ön testler ve son testler arasındaki fark incelenmiştir. Elde edilen verilerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri verilmiş ve istatistiksel analizinde eşleştirilmiş t-testi (paired test) kullanılmıştır.

Öğrencilerden elde edilen veriler bilgisayar paket program Statistical Package for Social Sciences 16.0 kullanılarak analiz edilmiştir. Tutum ölçeğindeki her bir madde için verilen cevaplar ‘‘tamamen katılıyorum=5’’, ‘‘katılıyorum=4’’, ‘‘kararsızım=3’’, ‘‘katılmıyorum=2’’, ‘‘hiç katılmıyorum=1’’ şeklinde puanlanmış, veriler girildikten sonra olumsuz maddelerdeki puanlar ‘‘tamamen katılıyorum=1’’, ‘‘katılıyorum=2’’, ‘‘kararsızım=3’’,

“katılmıyorum=4”, “hiç katılmıyorum=5” olarak değiştirilmiştir. Veri setinin homojenliğini test etmede ve normallik varsayımının sınanmasında Kolmogorov-Smirnov (K-S) testinden faydalanılmıştır. Test sonucu 0,05 den büyük olduğu için analizde nonparametrik testlerden yararlanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Çocuk Gelişimi bölümü birinci sınıf öğrencilerinin çocuk edebiyatı dersi ile ilgili eğitim almadan önceki genel bilgi puan ortalamaları $13,03 \pm 0,50$ iken, çocuk edebiyatı dersi ile ilgili eğitim sonrası genel bilgi puan ortalamaları $14,90 \pm 0,42$ olarak belirlenmiş ve aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı olarak bulunmuştur. $t(2,145) = 4,76$ ve $p < 0,01$

Çocuk Gelişimi programı birinci sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığı tutum ölçeğine ilişkin toplam puanları çocuk edebiyatı dersi ile ilgili verilen eğitim öncesinde $124,97 \pm 9,65$ iken çocuk edebiyatı dersi ile ilgili verilen eğitim sonrasında ise kitap okuma alışkanlığı tutum ölçeğine ilişkin toplam puanları $128,65 \pm 9,21$ olup, ön test ve son test puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. $t(1,83) = 11,17$ $p > 0,05$).

Kitap okuma alışkanlığı tutum ölçeğine ait, ‘sevgi, alışkanlık, gereklilik, istek, etki, yarar’ alt boyutları incelendiğinde çocuk edebiyatı dersi ile ilgili verilen eğitim öncesi ve sonrası tutumla ilgili öğrencilerin verdiği yanıtların puanlarında bir miktar artış olmuş ancak bu artış anlamlı düzeyde bulunmamıştır.

Tablo 1: Kitap Okuma Alışkanlığı Tutum Ölçeği ön test ve son test ortalama puanları arasındaki anlamlılık için yapılan t-testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Kitap Okuma Alışkanlığı Tutum Ölçeği		<i>n</i>	<i>df</i>	<i>X</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Tüm Ölçek	Ön Test	31		124,97	9,65	-1,83	$p > 0,05$
	Son Test			128,65	9,21		$p > 0,05$
Sevgi	Ön Test	31	3,73	28,12	4,61	-1,40	$p > 0,05$
	Son Test		3,37	29,29			$p > 0,05$
Alışkanlık	Ön Test	31	2,46	15,93	2,17	2,17	$p > 0,05$
	Son Test		2,27	16,48			$p > 0,05$

İstek	Ön Test	31	2,02	12,02	2,05	2,05	p>0,05
	Son Test		2,07	12,32			p>0,05
Gereklilik	Ön Test	31	2,03	9,06	1,61	1,59	p>0,05
	Son Test		2,01	10,00			p>0,05
Etki	Ön Test	31	1,46	17,70	1,85	1,85	P>0,05
	Son Test		1,46	18,29			P>0,05
Yarar	Ön Test	31	2,86	37,06	4,34	4,34	P>0,05
	Son Test		3,71	37,32			P>0,05

Çocuk Gelişimi programı öğrencilerinin çocuk edebiyatı dersi sonrasında kitap okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarının belli bir düzeyde arttığı ancak ders ile ilgili verilen eğitim öncesi ve sonrası tutum puanları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu bulguya dayanarak Çocuk Gelişimi programı öğrencilerinin çocuk edebiyatı ile ilgili bilgi seviyelerinin anlamlı bir düzeyde arttığı buna karşın çocuk edebiyatı dersinin öğrencilere okutulmasının tek başına öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarını yükseltmeyeceği sonucuna varılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, Çocuk Gelişimi programı öğrencilerinin en beğendiği çocuk edebiyatçısı %67,7 lik bir oranla Ömer Seyfettin olarak bulunmuştur. Ersözlü (2009), sınıf öğretmenlerine yönelik yaptığı benzer çalışmada da farklı çocuk edebiyatı ürünlerinden örnekler getiren öğretmenlerin sıklıkla yazar adı olarak Ömer Seyfettin ve Kemalettin Tuğcu'yu belirttiklerini tespit etmiştir. Bu bulgulara dayanarak, öğrencilerin yeni ve tanınmamış çocuk edebiyatı yazarlarından ziyade daha çok çocukluklarından beri tanımış oldukları yazarları okuma eğiliminde oldukları ve yeniliklere çok fazla açık olmadıkları düşünülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Üniversitelerin Eğitim Fakülteleri ile Meslek Yüksekokulları Çocuk Gelişimi programında çocuk edebiyatı dersi okutulmasına rağmen bu dersin etkililiğinin ne düzeyde olduğunu tespit etme amacına yönelik incelemeler oldukça az sayıda bulunmaktadır. Bu bağlamda bu iki değişken arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik uygulanan araştırma sonucunda, elde edilen ortalama puanlara bakıldığında, puanlar kitap okuma alışkanlığının belli bir düzeyde arttığını ortaya koymakta olup, tutum ölçeği ön test puanı $124,97 \pm 9,65$ ile son testten elde edilen $128,65 \pm 9,21$ ortalama puanlar, literatürü destekler nitelikte bulunmuştur.

Alleyne (2005), tarafından yapılan benzer bir çalışma da ise çocukların literatür gelişiminin desteklenmesi için çocuklara gelişim desteği verecek kişilerin de okuma alışkanlığı kazanmış olmalarının önemli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Hayatın ve kişilik gelişiminin başında olan çocuklar, çocuk edebiyatı ile zamanında buluşamazlarsa hem bilişsel, duyuşsal, kişilik ve toplumsal gelişimleri hem de akademik başarıları açısından olumsuz etkileneceklerdir. Yine bu buluşma geciktiği takdirde en kolay ve en zevkli bir ders olması gereken Türkçe dersi, zor ve sıkıcı bir derse dönüşecek ve “çocuk edebiyatı kültürü çocuk merkezli eğitim sistemi içinde Türkçe öğretimine paralel gelişmiş bir programa dönüştürülmedikçe, edebiyat öğretiminde de başarıya ulaşamayacaktır” (Şirin, 2007).

Strickland ve Riley’in (2006), çocuk edebiyatı konusu üzerine yaptıkları bir çalışmada ise çocuklara edebi eserlerin ve anadillerinin öğretiminde, eğitim programının kapsamlı bir destek sağlaması için, programların İngilizce dili ve literatürü konusunda bilgi sahibi eğitimciler tarafından sağlanmasının önemli olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Stahlschmidt’in (1981), “ Book Reading Habits of Selected Fifth Grade Children” (Seçilen 5. Sınıf Çocuklarının Kitap Okuma Alışkanlığı) adlı araştırmasından elde edilen bulgulara göre sık kitap okuyanlar okuma sebeplerini iç ve dış etkenlere bağlarken, sık kitap okumayanlar ise okumama sebebi olarak iç etkenleri göstermişlerdir. Yine benzer araştırma sonuçlarından da hareketle okuma sevgisi kazandırmada çocuk gelişimcilere önemli görevler düştüğü görülebilmektedir.

İnsan hayatının en kritik yıllarını içine alan erken çocukluk dönemi çocuğa kitap okumayı sevdirmeye ve kitap okuma alışkanlığını kazandırma konusunda çok önemli bir dönemdir. Bu dönemde öğretmenler, pedagoglar, çocuk gelişimciler, çocukta kitap okuma alışkanlığının kazandırılması konusu üzerinde daha ciddi durmalı, bu konuda yeni yaklaşımlar geliştirebilmelidir. Bunun için ise öncelikli olarak eğitimcilerin kendilerinin bu alışkanlıkları kazanmalarında etkisi büyük olabilen çocuk edebiyatı dersinin verimli bir biçimde özümlemesi önem arz etmektedir.

Araştırmanın sonuçlarına göre çocuk edebiyatı ile ilgili öğrencilerin bilgi düzeyleri ortalama puanlarında anlamlı düzeyde bir artış olurken, okuma alışkanlıkları ile ilgili ortalama puanlarında anlamlı bir artış bulunmamaktadır. Bu bulguya dayanarak okuma etkinliğine yönelik öğrencilerin bilgi edinmelerinin kolay olduğu ancak alışkanlık kazanımının elde edilmesi için dersle ilgili işlenen konulara başka faaliyetlerin de eklenmesinin uygun olacağı önerilmektedir. Ayrıca erken çocukluk dönemine ilişkin Milli Eğitim Okul Öncesi Eğitim Programı temel amaçlarından birinin çocukların Türkçeyi doğru, güzel ve yaşına uygun

konuşmalarını sağlamak olduğu unutulmamalı, bu çerçevede eğitimcilerin çocuk edebiyatı ile ilgili daha fazla bilgi sahibi olmaları sağlanmalıdır.

Çocuklara gelişim desteği sağlayacak ve rehberlik hizmeti sunacak çocuk gelişimi programı öğrencilerine yönelik çocuk edebiyatı ürünlerini okuma ve bu tür etkinlikleri çocuklara uygulama becerilerini desteklemeye ilişkin çalışmalarda, araştırmaya farklı değişkenler de dahil edilerek, çocuk gelişimcilere diğer konu alanı ile ilgili uygulamalar yaptırılması ön görülmüştür.

Çocukları, çocuk edebiyatı ile buluşturacak en önemli bağlantı olan çocuk gelişimcilerin, eğitim gördükleri süreçte aldıkları çocuk edebiyatı dersinin, onlara yeterli donanım sağlayabilmesi için kalitelendirilmesi ve bu dersin öğrencilerin kitap okuma alışkanlığı edinmelerine yardımcı olacak nitelikte düzenlenmesi önerilmektedir. Çocuk gelişimcilerin çocuk edebiyatı ürünleri ile ilgili etkinlikleri uygulayarak çocukların dil gelişimlerine destek sunmalarının yanı sıra yeni çocukluk çağı dinamiklerine bağlı olarak yeni yaklaşımları deneyerek keşfetmeleri ve okuma alışkanlıklarını geliştirmelerine yönelik daha fazla fırsatlar sağlanması gerekmektedir.

Kaynakça

Aksaçlıoğlu, A. G. ve Yılmaz, B. (2007), Öğrencilerin Televizyon İzlemeleri ve Bilgisayar Kullanmalarının Okuma Alışkanlıklarının Üzerine Etkisi. Türk Kütüphaneciliği 21, (1) 3-28.

Alleyne, C. (2005), Early Literacy Early Literacy Development: A Focus on Preschool, State Department of Education Bureau of Early Childhood Education

Alpay, M., (1990), Kütüphane: Dünü Yarına Bağlayan Köprü, İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği.

Artun, E. (2009), Ortak Türk Kültürü Ürünlerinin Çocuk Edebiyatına Katkıları, s:2-6.

Bircan, İ. Tekin, M. (1989), Türkiye'de Okuma Alışkanlığının Azalması Sorunu ve Çözüm Yolları, Cilt: 22 Sayı: 1

Çıkla, S. (2005), Tanzimat'tan Günümüze Çocuk Edebiyatı ve Bazı Öneriler, Hece Dergisi. 104-105 (9), s. 89-107.

Devrimci, H. (1993), "İlkokul 5. Sınıf Çocuklarında Okuma Alışkanlığının İncelenmesi", Bilim Uzmanlığı Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara,S:5.

Dilidüzgün, S. (1996), Çağdaş Çocuk Yazını, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, s:21-121.

Ersözlü, Z. (2009), Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Edebiyatına İlişkin Görüşleri, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:VI, Sayı:I, 1-17.

Frankenstein, D. (2003), Early Literacy. Early Language&Literacy Development Podcast, San Francisco: BrainWonders.

Gömlüksiz, M.N. (2004), Kitap okuma alışkanlığına ilişkin bir tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14 (2), 185-195.

Gürcan, H. İ. (1999), Okuma Alışkanlığı İle Kitap Yayıncılığının Kültürel İletişim ve Teknolojisine Bağlı Sorunları Karşısında Türkiye Koşulları Temelinde Bir Model Önerisi, Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1113, S:17.

Joosen, V., Vloeberghs, K., (2006), Changing Concepts of Childhood and Children's Literature, Cambridge Scholars Press.

Kuran, Ş. (2009), Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Edebiyatına İlişkin Görüşleri'. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. Haziran 2009. Cilt:VI, Sayı:I, 1 <http://efdergi.yyu.edu.tr> . Erişim Tarihi: 13.11.2012 saat: 14:00

Maltepe, S. (2009),Türkçe Öğretmeni Adaylarının Çocuk Edebiyatı Ürünlerini Seçebilme Yeterlilikleri, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt 12 Sayı 21 Haziran 2009 ss.398-412

Maraşlı, A. (2005), Okumayı Sevdirmeye Yolları, İstanbul: Bilge Yayıncılık, 184-188.

Sever, S. (2003), Çocuk ve Edebiyat. Ankara: Kök Yayıncılık, s.9.

Strickland, D., Riley, S. (2006), Early Literacy: Policy and Practice in the Preschool Years, Nisan 2006, Konu:10 Series (Editör) Ellen Frede and W. Steven Barnett

Stahlschmidt, A.D. (1981), "A Study of the Recreational Book Reading Habits of Selected Fifth Grade Children", Dissertation Abstract International Vol:42, No:7

Şirin, M. R. (2007), Çocuk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış. Ankara: Kök Yayıncılık.

Temizyürek, F. (2003), Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatının Önemi, TÜBAR-XIII.

Tosunoğlu, M. (2002), "Türkçe Öğretiminde Okuma Alışkanlığı ve Çocukların Okuma Eğilimleri", Dil ve Edebiyat Dergisi, Sayı 609.

Ungan, U. (2008), Okuma Alışkanlığımızın Kültürel Altyapısı, Gaziantep Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi 7(1): 218-228.

Özcan, H. (2008), Halk Edebiyatı Metinlerinin Çocuk Edebiyatına Kaynak Olması ve Örneklem Olarak Dede Korkut Hikayeleri, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 3/2.